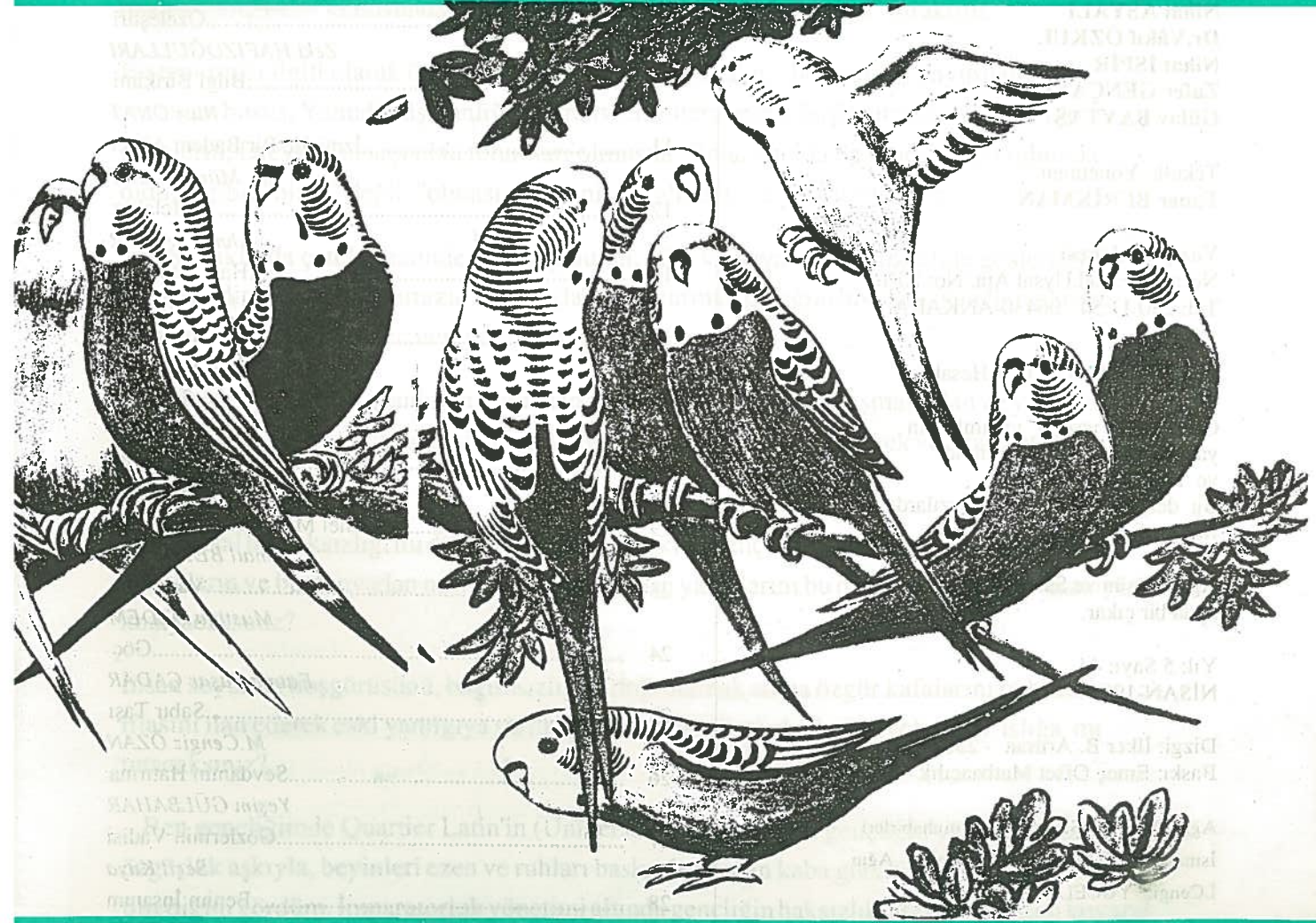

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VÂKIF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

Yazı Kurulu
Dr. Kriton DİNÇMEN
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Nihat İSPİR
Zafer GENÇAYDIN
Gülay BAYTAŞ

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

Yazışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430-ANKARA

PTT 101843 no.lu Çek Hesabı

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez.
Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi
ayda bir çıkar.

Yıl: 5 Sayı: 44
NİSAN-1995

Dizgi: İlker B. Artıran - 230 84 71
Baskı: Emeç Ofset Matbaacılık - 278 30 26

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri
İsmail BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir

Kapak: Desen; Aysel Soylu SERİN

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3	Gençliğe Mektup Toktamış ATEŞ
5	Hayri Gençosman'a Ağıt İsmail BEYDEMİR
6	Yeter ki Kararmasın Veysel GÜLTAŞ
7	Özeleştirir Zeki HAFIZOĞULLARI
8	Bilgi Birikimi Nuri ONAT
11	İzmir'de Bir Badem Ağacı Münir CERİT
12	Helalim Ahmet SAMUR
13	Hani İstanbul? Ahmet SAMUR
14	İki Yüzlü Mart Gülsun PAYLAŞAN
17	Sultanım Fevzi ŞENER
18	Elveda 49 Yaşım Akif UĞURLU
19	Genel Müzik ve Yapıları III İsmail BEYDEMİR
23	Vaay Vay Mustafa ÖZDEMİR
24	Göç Fatma Yaşar ÇADAR
25	Sabır Taşı M. Cengiz ÖZAN
26	Sevdanın Hâtırına Yeşim GÜLBAHAR
27	Gözlerinin Vadisi Seçil Kaya
28	Benim İnsanım M. Haluk ÖZDEMİR
29	Aramızdan Ayrılanlar
30	Haberler

GENÇLİĞE MEKTUP

Toktamış ATEŞ

21 mart salı günkü yazımda **Dreyfus** davasıyla ilgili olarak **Emile Zola**'nın "Fransa'ya Mektup" unu yayımlamış ve aynı konuyla ilgili olarak gençliğe yazdığı bir mektup olduğunu belirterek, "Belki de ileride bir gün yayımlarım" demiştim.

Salı sabahı 09.30'dan itibaren okuldaki telefonum çalışmaya başladı. Okurlarımdan önemli bir bölümü, "Gençliğe Mektup" başlıklı broşürden de bir şeyleri özetlememi istiyorlar. Ve sonunda ben de bu yazımı, o mektuba ayırmaya karar verdim. İç ve dış politikamızdaki çok önemli gelişmeler konusundaki düşüncelerimi de biraz "serinlemeye" bıraktım.

Bu mektupla ilgili olarak önce şunu söyleyeyim ki Zola'yı, , bu broşürü yayımlamaya zorlayan husus, Yahudi düşmanlığı ve Fransız militarizminin başlarını döndürdüğü kimi gençlerin, Dreyfus'a karşı olan tutumları olmuştur. Zola, burada da (önceki mektubunda olduğu gibi) "olanı" değil, "olması gerekeni" ele almakta ve yüceltmektedir.

".....Sokaklarda çeteler halinde koşuşup duran, öfke ve heyecanlarımız adına gösteriler yapan, tedirgin vicdanlarımızın haykırımlarını duyurmak gereğini hisseden gençler; nereye gidiyorsunuz? Öğrenciler; nereye gidiyorsunuz?

Nüfuzunu kötüye kullananları mı protesto edeceksiniz? Politik uzlaşmalardan ve yaşamın günlük alçaklıklarından habersiz; deneyimsiz ruhlarınızda yanan gerçek ve adalet ateşini küçümseyen mi oldu?

Toplumsal bir haksızlığı mı düzelteceksiniz? Coşkulu gençliğinizle protestolar yağdırarak mutluların ve bu dünyadan nasibini alamayanların yazgılarını bu denli yanlış tartan teraziyi mi kınayacaksınız?

İnsan soyunun hoşgörüsünü, bağımsızlığını doğrulamak adına özgür kafalarınızı, bilimin iflasını ilan ederek eski yanılgıya sürüklemek isteyen kimi dar kafalı yobazları ıslığa mı tutacaksınız?..

...Ben gençliğimde Quartier Latin'in (Üniversite bölgesi T.A.), gençliğin yüce tutkularıyla, özgürlük aşkıyla, beyinleri ezen ve ruhları baskı altına alan kaba güce karşı duyulan kinle titrediğini gördüm. İmparatorluk yönetimi altında gençliğin haksızlıklara mertçe karşı koyarak görevini yerine getirdiğini, hatta kimi zaman haksız bile olsa, özgürlük için her zaman

savaştığını gördüm. Gençlerde yirmi yaşın o güzel çılgınlığının kutsal ateşi yanıyordu. Tüm umutların gerçek sayıldığı, yarının kusursuz bir düzenin zafer günü olarak görüldüğü yaşı o.

Öğrenci gençliği ayaklandıran bu soylu tutkuların öyküsünü başlangıcından ele alacak olursak görürüz ki gençlik, haksızlıklar karşısında her zaman çileden çıkmış; horlananların, yüzüstü bırakılanların, mazlumların yararına, zalimlere ve güçlülere karşı her zaman coşmuştur. Ezilen halklar için gösteriler yapmıştır....

Tüm acı çekenlerin, bir kalabalığın ya da zorbanın zulmü altında inleyenlerin savunmasını üstlenmiştir. Quartier Latin'in coşup ayaklandığı söylendiği zaman, işin arkasında gençliğin adalet ateşini yaktığından emin olabilirsiniz. Ölçülü davranmak kaygısından uzak, coşkuyu bir yürek ödevi haline getiren bir ateşi o. Ve o ne içten coşku, sokaklardan akan o ne taşkın ırmaktı.!

Bugün de yurdun tehlikede olduğu, Fransa'nın bir hainler çetesi tarafından galip düşmana terk edildiği bahanesinin ortaya atıldığını biliyorum. Ancak soruyorum: Gerçek olanı, haklı ve akla uygun olanı ortaya çıkaran o içgüdüsel sezgiyi, berrak önseziyi taze ruhlarda, politikaya yeni atılan gençlerde bulamazsak kimde bulabiliriz? O gençler ki sağ duyularını henüz hiçbir etken karartmamış olmalı. Entrika yıllarının bozduğu politikacılar, mesleklerinde birtakım uzlaşmalarla yollarından sapan gazeteciler, en çirkin yalanları kabul edebilirler; göz kamaştırıcı aydınlıklara gözlerini kapayabilirler. Onların bu davranışlarını anlamak, nedenini açıklamak kolaydır. Ama akıl almaz yanılgıların ortasında gençliğin tertemiz kalmaması, namus ışıyla aydınlanan açık gerçeğe dosdoğru yürümemesi için hiçbir neden göremiyorum. Aksi takdirde gençlik kangren olmuş demektir...

...Ey gençlik! Sana yalvarıyorum; seni bekleyen büyük ödevi düşün. Sen geleceğin kurucususun. Önümüzdeki yüzyılın temellerini atacaksın. O yüzyıl ki sona ermekte olan çağın ortaya koyduğu gerçek ve adalet sorunlarını çözecektir...

Gençlik! Babalarının çektiği acıyı anımsa. Şimdi senin yararlandığın özgürlüğü elde etmek için onların kazanmak zorunda kaldıkları korkunç savaşları düşün....

Gençlik! gençlik! Her zaman adaletten yana ol. Kafanda adalet düşüncesi kararsa tüm düşünceler karşına çıkacaktır.... Adaletin yerine getirilmesini sen kalkıp istemezsen kim isteyecektir? Sen ki bizim kişisel kavgalarımızın dışındasın. Sen ki henüz hiçbir karanlık işe kendini kaptırıp lekelenmedin. Sen ki tertemiz ve iyi niyetli sesini yükseltebilirsin.

....Gençlik, gençlik! İnsancıl ol, yüce gönüllü ol...."

(Basından)

HAYRİ GENÇOSMAN'A AĞIT

İsmail BEYDEMİR

1940'lı yılların başı,
Birarada bulduk üç arkadaş.ı.
Niyazi, Bedrettin ve Cancan Hayri.
Birlikte başladı yaşam savaşı.

Yalnızlığı seçip, toplumdan kaçtı,
Yalnız kaynadı, yalnız taşıtı.
Sessizce yaşadı, sessizce gitti,
Bu gidiş gönlüme yaralar açtı.

Evrene sığmayan düşleri vardı,
69 yıldır birşey arardı.
Okurdu, yazardı, hep düşünürdü,
Geleceğe mutlu hayal kurardı.

Çok kitap okudu, çok yazı yazdı,
Hayri'ye bu yaşam hakka niyazdı.
Sıralaçlar dolu, yazılar koydu,
Sinileyen sinek, O'na bir sazdı.

Mutluluğu hep uzakta sandı,
Kimseyi yakmadı, kendisi yandı.
Yapmak istediği çok işi varken,
Ölüm kapısına gelip dayandı.

Düşünmek Hayri'ye besinlenmekti,
Okumakla yazmak bir dinlenmekti.
Kimseye uymayan bir yaşam seçip,
Kendi seçkisinin kahrını çekti.

Sevdiği dostuna gönlünü serdi,
Kendi bildiğini ona da verdi.
Cemil efendi'nin çok yeğeni var,
O'na çok benzeyen, tek benim derdi.

Yaşam savaşına başladı erken,
Ağa katipliği, memurluk derken.
Dil Kurumundan Öykü ödülü,
Sihirbazlık yazdı, sürüp giderken.

Gazeteci oldu, gardiyan oldu,
Bir ara dedik ki, yerini buldu.
Güvendiklerinden kalleslik görüp,
Aydınlık gönlüne karanlık doldu.

Ağın'a sevgisi sevda gibiydi,
En sevdiği yerse, ceviz dibiydi.
Dergimize güzel yazılar yazdı,
Erken erken ecel gömleği giydi.

Ölümünden önce Ağın'a gelmiş,
Ne geçmişi anmış, ne beni bilmiş.
Belki de bir şeyi tanış bulmayıp,
Tüm anılarını belleği silmiş.

Sana ne söylesek anlamsız, geçti,
Kendi yaşamını kendisi seçti.
BEYDEMİR duyduğun tam söyleyemez,
Hayri'nin ölümü, yaramı deşti.

YETER Kİ KARARMASIN

Veysel GÜLTAŞ

Yazdığı duygu yüklü yapıtıyla, yıllar önce karanlığa, umutsuzluğa, yılgınlığa karşın yurdunun insanına yüreğinden kopan o sesle, "yeter ki kararmasın" diyordu, Onat Kutlar.

Dünya kurulduğundan bugüne insanlık, dogmatizmle savaşıyor çağdaşlığı yakalayabilmiş, bilimi kucaklayabilmiştir. Ancak dogmaların egemenliğinden aklın egemenliğine geçiş hiçte kolay olmamıştır. Yüzyıllardır dogmaların savunucusu dinle, bilimin savunucusu akıl sürekli olarak çatışmıştır. Bizden önceki yüzyıllar karanlıkla aydınlığın savaşımıdır desek yeridir.

Uygar ülkeler gerçeklere din yoluyla değil, akılcılık (şüphecilik) yoluyla ulaşılabilirliğine inandığı için uygarlığı ve demokrasiyi yaşama geçirebilmişlerdir.

Bugün ülkemiz bir çıkmazın eşiğinde karanlığın görünmez kirli elleriyle, ayrılıkçı ve dinsel terörle karanlığa sürüklenmek istenmektedir. Acımasızca, en kutsal değer olan yaşam hakkının yokedildiği bir süreçten geçiyoruz. Hepimiz karanlığın gözü dönmüş, demokrasi ve aydınlık düşmanı kişilerine karşı ulusça bir savunma içindeyiz sanki. Ülke insanımız topyekün bir yılgınlığın, korkunun batağına çekilmek istenmektedir.

Elbette bugünlere birdenbire gelmedik. Atatürk'ün bizlere miras bıraktığı çağdaş devletin temel nitelikleri 1946 ruhu ile birer birer yokedilerek, bilinçli bir şekilde sürdürülen politikalar sonucunda bugünlere geldik. Siyasi erkin temsilcileri yıllardır durmadan şeriat özcülerinin sırtlarını sıvazlayıp, kent merkezlerini teslim alan yığınlara bayrak, kur'an söylemiyle seslendiler. Bunun sonunda kutsal kitabın, "müşrikleri nerede bulursanız öldürün" diyen emirleri doğrultusunda yetişen yüzbinlerce insan yetiştirdiler. Cavit Orhan

Tütengil, Bahriye Üçok, Muammer Aksoy, Turan Dursun, Uğur Mumcu bu düşüncenin sonucu öldürülmediler mi? Aydınların yakılması bu düşüncenin ürünü değil mi? Şimdi yıllardan beri sürdürülen aydın kıymına bir yenisi daha eklendi. Atılan bir bombayla bir yuttaşımızın ölümüylebirlikte, yaşamı felç olan düşün ve edebiyat dünyamızın saygın yazarlarından Onat Kutlar'ın da bu saldırıda yaralanması yıllardır sürdürülen sistemli bir düşüncenin sonucu değil mi?

Ulusumuzun aydınlanma yolunda yolunu kapatmak isteyenlerin, aydınları ve yurttaşlarımızı katledenlerin, anayasal düzen yerine, totaliter düzen getirmek isteyenlerin yakasına, demokrasiden, insan sevgisinden, erdemden, faziletten, barıştan yana olan insanları er geç yapışacaktır. Yeter ki siyasiler kutsal din duyguları adına siyaset yapmasınlar. Yeter ki, demokrasiyi yoketmek isteyenlere demokrasi adına hoşgörü gösterilmesin.

Laikliği ve toplumsal barışı yoketmek isteyenlere, aydınlığın düşmanlarına karşı ulus olarak aydınlıktan, demokratlıktan, Atatürkçülükten yana olanlar sesini yükseltme, bir gösteri yığını olmaktan öte örgütlenmenin kaçınılmazlığı içinde olmalıdırlar. Kurtuluşu başka yerden beklemiyelim. Çünkü, demokrasilerde mucizeler yoktur. Mucize halkın kendisidir. Birileri gelsin bizi kurtarsın beklentisi içine girildiğinde, birgün görülecektir ki, o karanlığın gizli eli, "bana değmeyen yılan, bin yıl yaşasın" diyenlerin kapısını da çalacaktır.

Unutulmamalıdır ki, demokrasi kendisini yaşatanlar, savunanlar için vardır.

Karanlığa inat, "yeter ki kararmasın" yüreğimiz.

3.1.1995 Alaşehir/Manisa

ÖZELEŞTİRİ

Zeki HAFIZOĞULLARI

Bir yaz ortasıydı
Öğle sonu, yolda karşılaşmıştık
Akdeniz güneşi erimişti teninde
Dağılmıştı saçların
Gözlerin bal rengiydi
Vurulmuştum sana

Nişanlanmıştık bir gün
Üniversite bahçesinde, bankta
Yüzük takmıştım parmağına
Ellerin güzeldi
Amacımız tuzu, ekmeği bölüşmekti
Ama olmadı nedense
Hep büyük bir yoksulluğu bölüştük
Sevmesini bilmedik yokluktan
Kırdık birbirimizi acımasız
Tükettik sevgiyi
Bir birlikteliğimiz kaldı geride

Biz altmışlı yılların insanıyız
Bölündük sağcıya solcuya
Tek marifetimiz
adam dövmek oldu sokaklarda
Bir türlü öğrenemedik sevmesini
Bir avuç özgürlüktü özlemimiz
Hep kaybettik
Kazanan hep başkaları oldu
Kıramadık kastları bir türlü
Boş laflarla yaşlandık

Yolun sonuna geldik

Kafam alabildiğine karışık
Bir soru kaldı aklımda
Gerçekten nedir sevgi
Mecbur olduğumuz birliktelik mi
Anlamıyorum hiç bir şey
Yine de seninle olmak güzel

Bugün dünden çok daha değerli
Keşke geriye dönmek mümkün olsa
Keşke o değersiz günleri yaşabilsek yeniden
Vakit geç
Artık yakınmanın yeri yok
Her gün yeniden şafağı görmek
Ağrılara rağmen yarını düşünebilmek
İşte mutluluk

Kuşkusuz
Bir gün gelecek
Bitecek bu birliktelik
Bilmiyorum
Kim gider mezara elinde çiçekle
Tabii o gün geldiğinde
Seni bilmem
Ama ben hayıflanırım
Sevgiyi bilmemeye
ve özlemiyle ölmeye

27.4.1994

BİLGİ BİRİKİMİ

Nuri ONAT

Bugün, sayın okuyucularıma bilgi edinme ve bilgi birikiminden söz etmek istiyorum. Ama daha önce bilgi edinme araçlarının neler olduğuna değineceğim. Çünkü bu araçlara değinmeden, başvurmadan bilgiye ulaşamaz. Bu araçlar, bizleri kısa yoldan bilgiyle ilişki kurmaya, bilginin özüne varmamıza yardım ederler. Bu kaynaklar şöyle sıralanabilir: Kitaplar, mektuplar, telgraflar, konferanslar, seminerler, sempozyumlar, paneller vb... Bu arada tarih düşmeleri, her tür belgeler, sözlükler, ansiklopediler, paralardaki yazılar, anıtlar, yapılara konmuş olan tarihler, araç gereçlerle masallar... Öyküler de öğrenmeyi kolaylaştıran, bizlere yardımcı olan araçlardan sayılabilirler.

Şimdi asıl konumuza gelelim. Varsayalım ki üzerinde çalıştığımız konu, şu son zamanlarda çok tartışılan 'Laiklik'tir. Prof. Niyazi Berkes'in "Türkiye'de Çağdaşlaşma" adındaki kitabına başvuracağız. Ancak, bu kitap çıkalı 25-30 yıl olmuştur. Bu nedenle, kimi açıklamaları bizi doyurmayabilir. Ya da kimi yerlerini gereği gibi anlayamamışızdır. Ne var ki, okunmasında zorunluluk var. Çünkü uzun süre laiklik konusunu sağlama bağlamış memleketlerde yaşamıştır Niyazi Berkes. Şu son zamanlarda üç yeni kitap daha çıktı bu konuda. Bunlar, çıkma sıralarına göre

Prof.Toktamış Ateş'in "Dünyada ve bizde Laiklik" kitabı ile, Prof. Cahit Tanyol'un "Laiklik ve İrtica" adlı kitabıyla Prof. Ahmet Taner Kışlalı'nın "Kemalizm, Laiklik ve Demokrasi" adlı yapıtlarıdır. Öyle ise daha çok bu kitaplara başvurmak zorunda kalacağız. Çünkü bu kitaplar hem içerikleri bakımından daha zengin, hem daha kolay anlaşılır yapıtlardandır.

Yukarıda adları verilen kitaplar incelendiğinde, laikliğin yeni ortaya atılmış bir kavram olmadığını anlayacağız. Böylece kimi çevrelerce söylenen sözlerin, yazılan yazıların hiçbir dayanağı olmadığı ortaya çıkacak ve siz, karşıtlarınıza göre daha güçlü durumda bulunacaksınız. Böylece onlar da laikliğe daha sıcak bakmaya başlayacaklardır. Elbette ki gönüllerinde azıcık bilim saygısı varsa.

Bu konuda başka kaynaklar da var elbette. Örneğin broşürler, makaleler, bilimsel bildiriler, açık oturumlarda söylenen sözler gibi. Bunları da gözden geçirdikten sonra, bizde ya silik yada net bir görüş oluşacaktır. Görüşümüz netse, konuyu şimdi de söz dağarcığımızla deyimlememiz gerekir. Çünkü, hiçbir bilgi, kendi sözlerimizle deyimlenmiş olan kadar güçlü olamaz. Böylece bilgiyi sindirip özümsemiş, yani kendimize mal etmiş oluruz. Edindiğimiz bilgi net bir sonuca

ulaşmamışsa, yapacağımız iş, yeniden başlamaktır. Yani konuyu yinelemektir. Ama, hangi kanaldan olursa olsun, mutlaka geri dönmek gerekir. Eğer gene de anlayamamışsak boşuna uğraşmayalım; çünkü konu bizim kapasitemizi aşmaktadır. İlla da anlamak istiyorsak, rahmetli Abdullah Lütü Bey gibi davranmamız gerekir ki, bunu kolay kolay göze alamayız. Öyle ya, anlayamadığımız bir sözcüğü yada tümceyi kavramak için Ağın'dan kalkıp yayan yapıldak İstanbul'a kadar gidemeyiz. Bunu ancak, Abdullah Lütü Bey gibi öğrenme ve öğretme tutkunları yapabilir.

Bilgiyi en iyi biçimde, tüm yönleriyle kavrayıp belleğe yerleştirme işlemine birikim yapma diyebiliriz. Birikim, bizim bilgi depomuzdur. Gerekğinde oraya başvurup yararlanabiliriz. Başkalarını da yararlandırabiliriz bu yolla. Başka bir deyişle , bilgi depomuza başvurarak yeni çözümlemeler, yeni bileşimler yapabiliriz. Yapacağımız bu işlemler, toplumsal da olabilir, bireysel de.

Burada bir konuya daha değinmek gerekiyor. Bu, bilimde, felsefede, teknolojiye kuşku konusudur. Bugüne değin hiçbir bilim, hiçbir felsefe, hiç bir teknoloji son sözünü söyleyememiştir. Zaten bu disiplinler son sözlerini söylemiş olsalardı, günümüzdeki uygarlıklar, kültürler 500 yıl geriye gitmiş olurlardı. Çünkü dondurulmuş bir bilimden, felsefeden, ne uygarlık, ne kültür, ne de

teknoloji doğardı. İnsanlık da, birbirinin boğazına sarılan birer kaba güçten başka bir şey olmazdı. Büyük şairimiz Tevfik Fikret, şöyle diyordu; "Şüphe bir nura doğru koşmaktır / Hakkı teslim etmek Ukul için haktır." Anlamı: (Kuşku, bir ışığa doğru koşmaktır / Hakkı kabul etmek, benimsemek akıllılar, sağduyulular için bir görevdir)

Yıllarca sürdürülen bir tartışmada, laikliğin dine karşı olduğu ileri sürülmüş ve bu konuda epeyce yol alınmıştır. Bu, bir yalandan başka bir şey değildir. Kimi çevrelerle kişiler yalan üzerine kurdukları, yalan üzerine oturttukları bir ideoloji ile din ticareti yapıyorlar. Bunlar dindar değil, dincidirler. Bunlar, tarih, boyunca hep böyle yapmışlardır. Hamamda tellaklık yapan Patrona Halil'in dinle ilgisi nedir söylemisiniz? Üçüncü Selim'in karşısına dikilen Kabakçı Mustafa da bir din taciriydi. Volkancı Vahdeti, çıkardığı gazetenin çevresinde topladığı kişilerle bir din ticarethanesi kurmuştu. Şeyh Sait de, Menemen dervişleri de öyleydiler. Bunların içlerinde gerçek bir dindarın bulunduğunu kimse ileri süremez. Tarih en büyük tanığımızdır.

Başvurduğumuz kaynaklardan hiçbirinde laikliğin dine karşı olduğunu göremedik. Hepsi de laikliğin, Tanrı ile kul arasında geçen kutsal ilişkinin bozulmadan, kesintiye uğramadan sürmesini sağlama bağlayan bir güvence olduğunu söylemektedir. Bir şey daha var: Batı

ülkelerinde neden bizimkiler gibi olaylar olmuyor da bu tür olaylar hep bizde yada Ortadoğu'da oluyor. Bunu hiç düşündünüz mü?

Çağımızda toplumlara egemen olan, onlara saygınlık kazandıran, işlerini kolaylaştıran bilgi ve teknolojidir. Bu nedenledir ki, teknolojik araçları üretme işi bize düşmez. Onları ancak bize öğretildiği gibi kullanabiliriz. Ama, bilgi üretimi bizim elimizdedir.

Bilgi üretimi ve sonundaki bilgi birikimini sağlamak doğrudan doğruya bize düşmektedir. Şu da var ki, bilgi üreteceğim diye her telden çalmaya başlamak da verimsiz sonuçlar doğurabilir. Bilgi üretiminde ya bir ya da iki dalla ilgilenmelidir. Verimlilik ancak böyle sağlanabilir. Bizi en çok ilgilendiren, verimliliği kanıtlanmış bilgi dallarına yönelmeliyiz. Böylece, motive olduğumuz için hem çabuk anlarız, hem zaman yitimini önleriz. İlgilendiğimiz konular felsefi, mantıksal, psikolojik, yazınsal, sosyolojik nitelik taşıyabilirler. Bu saydıklarımıza dayanan konulardaki girişimler, bizi çelişkiye düşürebilir ki, bu istenmeyen bir sonuçtur.

Şimdi de nasıl okumamız gerektiğine değinelim:

1-Aynı konuyu işleyen çok sayıda kitap okuyunuz. Üstelik karşıt olanı yansıtan görüşleri de gözden geçirmeniz yararlı olabilir,

-Okuduğunuz kitaplarda çok ilginç gördüğünüz yerleri ya kırmızı kalemle imleyiniz ya da notlar alınız.

2-Bir konuda kesin sonuca ulaşmadınızsa, onu bir daha, dura dura, düşünün düşünün okuyunuz. Yinelemeden çekinmeyiniz. Çünkü yineleme, bilgiyi belleğe yazmanın en sağlam yoludur.

3- Yukarıda da söylediğim gibi, konuyu anladığımız sonucuna vardıktan sonra, özellikle kendi sözcüklerinizle deyimlemeye çalışınız; bunu hiç unutmayınız. Böylece ezber değil, anlamış, kavramış, konuyu kendinize maletmiş olursunuz.

4-Kendi sözcüklerinizle yeniden formüle ettiğiniz tümceyi ya da tümceleri değişik zaman ve yerlerde sık sık kullanınız. Bu kullanma işine büyük özen gösteriniz. Çünkü görünürlerde olmasalar bile, sizi denetleyen bir toplum ve bireyler olduğunu unutmayınız.

Bütün bu işlerin sonunda bilgi dağarcığınızın kabardığını, söz söyleme, yazma hakkınızın olduğuna inanabilirsiniz ki, bu sizin için en büyük kazanç olacaktır.

Bilgi birikimiyle yalnız saygınlığınız artamayacak, aynı zamanda dünyanın, ulusların, toplumların durumlarını yorumlama, açıklama olanağına da kavuşmuş olacaksınız. Ne mutlu kendini insanlıktan, dünyadan soyutlamayanlara!..

6.12.1994

İZMİR'DE BİR BADEM AĞACI

Münir CERİT

Badem ağacı,
Bildin mi Ceritgilin Rıza'yı sen?
Sana benzerdi o da
Alabildiğine cömert
Verirken mutlu,
Verirken şen...

Bir konuktu dünyada
Kalkıp gidecekmiş gibi iğreti
Terbiyeli, çekingen

Ağaçlar yetiştirdi
Kimi senden yaşlı,
Kimi senin gibi genç...

Ama buradan uzaklarda..
Şimdi yatın koyun koyuna
Işıkkent'in bu dingin mezarlığında.

19 Eylül 1994

HELALİM

Ahmet SAMUR

Helalimsin benim
Helalim...
Seni aramadığıma
Yıllardır seni sormadığıma
Bakma...
Seni unutamadım,
Helalim...
Dara düşende baş vurduğum,
Anılarınla avunduğum...
Solmuş, sararmış mevsimlerce
Seninleyim...
Bağrına nasıl bastığını,
En kuytu köşelerinde beni,
Nasıl koruduğunu,
Cilt, sayfa, hane no diye
Biliyorum helalim...
Seni unutmadım,
Ne çarpım kokan odalarını,
Ne tenimi yakan güneşini
Unutamadım...
Senin ölüğüne belenmiş,
Senin suyunda demlenmişim...
Ciğerlerim seni solumakta biteviye...
Sen benimlesin helalim,
Ben seninle...
Bu gurbette kalışıma,
ve seni ihmal edişime
Aldanma, küsme.
Beni anla, beni dinle
Helalim...
Öyle yazmış, kahrolası
Yazımızı yazanlar.
Yıllar yın .
Sana gelmeyişi ondan...
Alnımdan yazıyı silemiyor,
Seni unutamıyor,
Gurbetten kurtulamıyorum...
Gönlüme
Hasret zincirleri vurulup,
Alın yazımı okuduğumda,
Onbeşti henüz yaşıım.
Doğduğum değil
Doyduğum yerde çaresiz;
Yıllardır yaşıyorum...
Kuzularına çobanlık,
Bostanlarına bekçilik yaptığım;
Açılan dizlerime
Toprağını bastığım
Helalimsin benim...

Bir gün diyorum,
Bir gün,
Silip alın yazımı,
Kıracağım hasret halkalarını;
Özlemlerin doruğunda
Sana döneceğim
Helalim...
Sana...
Ve doğan her bebenin
Alnına,
Yeni yazılar yazacağım...
Tüm sözlüklerden kalkacak
Gurbet, hasret, ayrılık...
Kırılacak kahrolası zincirler...
İşte o zaman,
Gurbet helalim,
Helalim gurbet olacak,
Sarmaş dolaş...
Burada bekçilik,
Orada çobanlık olmayacak...
Ve karınlar, beyinler, gönüller
Aç kalmayacak...
Sevda türküleri söylenecek
Dilden dile...
Dumanı hep tütecek
Baba ocağının...
İnan bunlara helalim
İnan...
Süt kuzularının oynadığı,
Kurtla kuzunun barıştığı,
Gündüzün geceye karıştığı
Bir noktada,
Bağrının tam şurasında
Bir yer aç bana helalim,
Bir yer...
Yavaş ört üstümü,
Dizlerime melhem olan
Öpülesi toprağın,
Sonsuza dek yorgan olsun
Canıma...
Bir garip ezgiyle dolaşsın
Seher yeli toprağımda...
Şimdi ben melhem olayım,
Yıllardır kanayan yarana...
Ne bir övgü
Ne bir taş isterim baş ucuma,
"HELALİNE DÖNDÜ" de yeter,
Her sorana...

1994-İstanbul

HANI İSTANBUL?

Ahmet SAMUR

İstanbul sisler içinde....

Yine sisler içinde

İstanbul...

Düğün evi bulaşığı

Bir geceden arta kalan

Sabah...

Güzelim sonbaharın,

Perişan yaprakları

Yapış yapış....

Çamurlu sokaklarda,

Zifir...

Kurşun rengi havalarda,

Soluk soluğayız hepimiz;

Kaşlarımız çatık,

Ağzımız zehir....

Bir mutlu tebessüme,

Neş'eli bir kahkahaya

Ne zaman,

Kimde rastlayacağız?

Bilmeden bekliyor,

İstanbul'u

İstanbul'da özlüyoruz...

1991

İKİ YÜZLÜ MART

Gölsun PAYLAŞAN

Seni çok küçük yaşlarda tanımıştım küçük kız. Okul sıralarında diri, canlı, ümit yüklü buram buram gençlik tütüğün yıllarda karşıma çıkarmıştı kader.

İlk önce sıcak, çok sıcak bir dostluktu başlayan. Arkadaş toplantılarında, münazaralarda, edebiyat matinelerinde aynı havayı yaşarken sıcak sıcak birşeyler akmıştı yüreklerimize. Sonbaharı birlikte karşıladık. Çankaya tepelerinde sararmış yapraklara karşı oturduk, şiirler okuduk. Beyaz kar tanecikleri Kuğulu Park'ta yüzlerimizi okşarken karakışta ateşler gibi yandığımızı farkettiler. Buzdan kaymaman için ilk kez elini tuttuğumda, küçük yüreğinin göğsünü delip dışarı fırlarcasına çırpınışları beni çok heyecanlandırmıştı. O günler ne büyük sevgilere, ne unutulmaz günlere, heyecanlara gebeymiş bilmezdik değil mi küçük kız?...

Hani o birlikte ilk kez kutladığımız doğum gününü hiç ama hiç unutamam. Öğrenciydim, parasızdım ve sana mutlaka güzel, anlamlı bir armağan vermek

istiyordum. Uzun uzun dolaştım sokaklarda, yoruldum, üzıldim. Sonra bir resme takıldı gözlerim. Bir dağ kulubesi önündeki su başına oturmuş (köy giysileriyle saflığı temizliği ifade ettiğini düşündüğüm) bir kadın, bir erkek ne anlamlı gelmişti bana. O resim, bana söylediklerini sana da söylesin istedim ve alıp çerçeveletmek geldi içimden. Eline aldığın zaman resme baktın, düşündün, yine baktın. Yanaklarından süzölen pembelik, sesindeki içtenlik ve duygusallık beni sevindirmişti. Sonra o resimle ilgili düşüncelerini bir mektubunda anlatmıştın. Bir tahta kulübe, renk dolu tabiat ve saf sevgiye simge olmuş köylü bir çift, sana sahifeler dolusu yazdırmıştı. Benim amacım da bir resimle sahifeler dolusu konuşmaktı zaten.!

İnsan hayatına yeni gelen zamanlar, hep güzellikler taşıymıyormuş meğer!... Şiir, mutluluk, aşk dolu yıllar üzerine kara bulutlarla yüklü zamanlar çököverdi ve umutlarımızı dal üzerinde soldurdu. Beklenmeyenler, beklenenleri alıp götürdü.

Ya biz istemesini bilmedik, ya da istediklerimizi duyuramadık tanrı'ya...!

Seni suçlamak gelmiyor elimden küçük kız. Her doğum gününde seni yaradana nasıl şükrettiğimi, seni doğuran anaya rahmetler yağdırıp saygı duyduğumu çok iyi bilirdin. Her doğum gününde "ilk kutlayan ben olmalıyım" diye nasıl çırpındığımı yaşamıştın değil mi küçük kız? Uzun yıllar doğum günlerinde çok erkenden uyanıp, evine uzanan yokuşun başında bekledim seni. İlk kutlayan olmak heyecanının, bir gün hiç kutlayamamak acısına dönüşeceğini nerden bilirdim ki?!

Ayrılık rüzgarı bizi oradan oraya savurduğunda da doğum günlerinde hep ilk kutlayan olmaya çalıştım. Ah küçük kız ah!... Bir başkasına ait oluşunu belgeleyen imzayı tutupta doğum gününde atmak olurmuydu hiç? Hiç bu yanlış yapılmıydı?... Yine de taşıdığım büyük siteme rağmen; ilk arayan olmayı sürdürdüm yıllarca. Bana "başkaları sen gibi önem vermiyor doğduğuma" dedin çoğu kez yeminlerle. İlk arayan yine sensin" diye teşekkür ettin dolu dolu. Kolay mıydı bu küçük kız, kolay mıydı sanıyorsun?...

"İki yüzlü Mart" dedim yazımın başlığına. Çoğu kez önce yazı hazırlarız, sonra başlık konur değil mi? Mart'a öyle büyük hincim varki; bir yüzü başka, diğer yüzü başka sahte bir orospudur Mart benim için. Her yıl onu karşılamak otuz bir gün boyunca

beraber olmak, onu dinlemek hayatımın çekilmez işkencesidir.

Kuğulu Parka giderim. Orada beyaz kar taneciklerini seyrederken o eski saflığı, güzelliği bulamadığım için ağlamak gelir içimden. Kimselere söyleme ve sakın sende bilme küçük kız, senin her doğum günün ağlatır beni. Seni doğuran ananın, babanın nurlu yüzlerini görürüm karşımda, o kıymetli ölümlere hesap sorarım gizlice. "Hani?" derim "Hani benim için doğurmuşsunuz küçük kıızı?"

Bana sevgiyle baktıklarını hissedirim. "Çocuğumuz dünyaya gelirken onun kaderini yapmak elimizde olsaydı, o'nu en çok sevene, sana yazardık" derler duyarım. Bu seslenişin ürpertisini daha üzerimden atmadan rahmetli dayın belirir karşımda: "Seni tanıdım çok sevdim. Yeğenimi ancak sen mutlu ederdin" der, bana yıllar önce dediği gibi!... İşte böyle küçük kız. Seni, sana ait insanlarla birlikte duyar, dinler yaşarım yıllardır...

Uzun zamanlardan sonra küsgünüm artık sana. Küsgünüm hem de pek çok. Bugün iyi birşeyler düşünmek istesem de nafi!... Orospu Mart, bana hep madalyonun diğer yüzünü gösteriyor. Sevgi yüreğimin pınarından sana doğru aktı aktı ve bıktı yoruldu artık, isyan etti aldanmalara. "Geleceğim" dedin gittin küçük kız. "Gideceğim" dedin geldin. Konacağı dalı bilmeyen avare kuşlar gibi çırpındın hep. "O

hep var, bitmez" dedin, yıllarca bitmedi. Gittin, gezdin, yaşadın, döndün ve buldun bıraktığın yerde, bıraktığın gibi!... Özlemek bile hakkım değildi tek başıma. Sen "özledim" dediğin zaman "ben de" diyebiliyordum. Sen gelmek istedin mi gelebiliyordun. Ben gelmek istediğimde yollar kapalıydı hep. Adımlarıma kurşun sıkan gizli ellere mahkumtum.

Avuçlarındaki serveti, kıymeti bilmeden harcayıp ardından baka kalan nice zenginlerin, o eski rüyayı yaşamak için gayretler sarfedip nasıl bir boşluğa düştüğünü bilirmisin küçük kız? Gözlerini yüz kere, bin kere kapasalar da o rüyayı tekrar göremezler!... Sen, sen de bir zamanlar taşıdığın güzelliklerden uzaksın bu iki yüzlü Mart'ı yaşarken. Sana para getiren, bir yerine iki ev yapmana yardımcı olan insanlarla paylaşıyorsun hayatını. Duygu nedir, dostluk, sevgi, vefa nerededir? düşünürmüsün hiç?.. Param yok diye sana bir kağıt parçasını çerçeveletip getirdiğimde önüne hazineler serdiğimi sanmıştın. İşte benim küçük kız'ım orada kaldı.!

Bugün evinin camlarına yanıp sönen Noel ışıklarıyla süsleyip iki yüzlü Mart'a gülümsemek yetiyor sana değil mi? Bunu düşünmek bile kahrediyor beni küçük kız. Kahroluyorum fakat kimseyi kıskanmıyorum inan bana. Benimle yaşadıklarını hiç kimseyle

yaşayamayacağını çok iyi biliyorum.

Biliyorum ki nerede, nasıl olursan ol, eksikliğin hiç bitmeyecek küçük kız!....

Yine de o eski evine uzanan yokuşun başında beklemek istiyorum donduran soğukta. Sana yeni yıl için alıp ta veremediğim kristalden elde yapılmış balık biçimindeki bibloyu armağün etmek!... Bilirmisin, ben her zaman hediyeler alırım sana. Ulaştıramasam da onların şana ait olduğunu düşünür, saklarım. Bu çok değişik bir duygudur küçük kız. Giysilerimi, kullanacak eşyayı seçerken dahi senin zevklerini düşünürüm istemesem de...

İşte bütün bunlara rağmen; bu iki yüzlü Mart'ta beni bekleyeceğini bile bile, yine seni aramıyacağım. Seni, sevilmenin, çok sevilmenin ve unutulmamanın hazzını yaşamamağa mahkum ediyorum. Bu iki yüzlü Martlar bitsin, gitsin artık!...

Martı isyanlarla kovalarken, hatıraların musluğu sınırsız kapamak istiyorum. Beni uyutsalar otuzbir gün boyunca ve gözlerimi açtığımda Nisanı bulsam karşımda; bu akılsız kafam "Nerededir?" diye sorar mı acaba? Tüm martlar silinse takvimden; onbir ay yeter mi yaşamaya? Küçük kız, seni aramayacağım yaş günlerinde. Bütün kağıtlara duvarlara, sokaklara "yaş günün kutlu olsun" diyeceğim. Fakat sen duymayacaksın seslenişimi!...

SULTANIM

Fevzi ŞENER

Diyorsun ki; "rüyalarda gör beni",
Seni görmez miyim yüce sultanım?
"Telefonla, mektuplarla sor beni",
Seni sormaz mıyım yüce sultanım?

Yıllardır nerede, nasıl kalmışsınız?
Nice zaman gafletlere dalmışsınız.
Sevda iksirinden biz de almışsınız,
Nasıl sevmeyeyim seni sultanım?

Görüp de görmemek, ne kadar zormuş,
Bakıp da bakmamak, bir büyük kormuş,
Senle bir saniye bin yıllık kârmış,
Senden ayrılamam yüce sultanım.

Bir deli nehirdin, hep bana aktın,
Bazen de ümitsiz derde bıraktın,
Sinemde sönmeyen ateşler yaktın,
Sende nasıl yanmam yüce sultanım?

Ak ellerin taş kınası yakılı,
Tenin beyaz, miski amber kokulu.
Bu hasretlik yakamıza takılı,
Öyle özledim ki; yüce sultanım.

Solmayan bir çiçek gibi kokarsın,
Akşam olur yollarıma bakarsın,
Küllenen yarama şimşek çakarsın,
Ziyanla parladım yüce sultanım.

3 Ocak 1995 / Malatya

ELVEDA 49 YAŞIM

Akif UĞURLU

Yarın sabah 49 yaşıım
Kötü kuyulardan çıktım,
Suladım çiçekleri
Güneşi gördüm dışarda
İnsanlar kucakladım...
Kimini akladım,
Kimileri, kara kaldı, kara.
Yaşamdan bıktım,
Sevdim yaşamayı.
Tad bulamadım, baba ocağında.
Ana kucağında,
Yarın sabah 49 yaşıım
Ve ailem oldu insanlık
Evrensele karıştım.
Elveda 49 yaşıım.

20 Şubat 1995

GENEL MÜZİK VE YAPILARI

-III-

Ismail BEYDEMİR

Yunan Müziğiyle oranlama: Söz konusu kitabın 127. üzünde, Sayın Arel Yunan müziğinin makamsal dizilerinin dörtlülerden (tekrekork-quartsözcüklerini teldördün diye türkçeliştiriyor) yapıldığını yazıyor. Bu kural Osmanlı divan müziğindeki gibidir. 127. üzde Yunan müziğinin kesinlikle 22 komalık tam dörtlülerden oluştuğunu yazıyor. Bu 22 koma sayısı Osmanlı divan müziğinde de tam dörtlüler için geçerli kuraldır. İ.Ö.V.yzy.da Yunanlıların Asyadan anarmonik sistemi aldıklarını, İ.S. IV.yzy.da Aristoksen bir sekizliyi 24 eşit aralığa ayırdığını 136.üzde yazıyor. Osmanlı divan müziğindeki 24 sayısı tutuyor ama eşit olup olmamaktaki tıpkılık bulunmuyor. İ.S.II.yzy.da Ptolemaeus (Batlamyus) bu sisteme karşı gelerek, doğadaki ses aralıklarının eşit olamayacağını, savlayıp; bir sekizlinin 3/4 oranının bir dörtlü, 2/3 oranının bir beşli, 5/6 ile 4/5 oranlarının iki tane üçlüye bölündüğü kuralını koymuş. Bu oranlar da Osmanlı divan müziğine benzerlik göstermektedir. İ.Ö.IV.yzy.da Heraklides doristi makamı dışındaki makamların Asyadan geldiğini 149.üzde yazarak, o günün Yunanistan'ına Anadolu Asya sayılmasını gözardı ederek, Asya deyiminden Türklerin konu edildiğini anlatıyor. Sayın Arel kitabın 155-166.

üzlerinde, İ.Ö.VII.yzy.da Yunan müziğinin Pitagorla bilimsel temellere oturduğunu yazıyor. Bu bilimsel kurala göre, Yunan müziğinde bir sekizlide 1/2 oranı sekizli, 2/3 oranı beşli, 3/4 oranı dörtlü, 4/5 oranı büyük üçlü, 5/6 oranı küçük üçlü, 8/9 oranının ise tam ses (tanini) olduğunu yazıyor. Bu aralık oranlarının Osmanlı Divan Müziğinden farkı nerede?. Aynı Yunan sisteminde; doristi makamı Sİ-Mİ-LA, firigisti makamı RE-SOL ve lidisti makamının da DO-FA perdelerinden başlatılarak, bu üç koldan yedi ün yapıldığını sayın Arel söz konusu kitabın 163. üzünde yazıyor. Bu kural Osmanlı divan müziğindeki çargah makamının FA-SOL üzerine göçürülerek üç makam, Puselik makamının SOL-RE-Mİ perdelerine göçürülerek dört ve inici şekliyle de beş makam, kürdi makamının Mİ-RE-SOL perdelerine göçürülmesiyle dört makam yapılması kuralının tıpkısı değil mi? İ.Ö.IV.yzy.da Aristoksen, Yunan müziğinde onüç makam olduğunu söylemiş. Osmanlı divan müziğindeki on üç basit makam sayısının tıpkılığı bir rastlantı mıdır? Sayın Arel kitabın 217.üzünden başlayarak Yunan müziği ile Osmanlı divan müziğinin benzersizliklerini (daha doğrusu tıpkılık aykırılıklarını) sıralayarak:

Yunan müziğinin iki tam dörtlüden oluşan makamlarına karşın, divan müziğinin bir tam

dörtlü ile bir tam beşliden oluştuğunu yazıyor. 218. üzde ise; eski Yunan müziğinde bir tam dörtlü ile bir tam beşlilerden makamlar yapıldığını söyleyenlerin varlığına değinip, bunun üzerinde fazla durmayacağını yazıyor. Bu benzerliği hatta tıpkılığı, temel savı gereği, gözden kaçırışı dikkati çekiyor. Yunan müziğinde dizinin yapıldığı iki tam dörtlü arasında bir tam sesin bulunması koşulunun (karcıgar makamı örnek gösterilerek, iki dörtlü arasında bir küçük mücennep aralığının olduğunu), Osmanlı divan müziğinde olmadığı gerekçesi ile, tıpkılığın bulunmadığını savlıyor sayın Arel. İ.Ö. VII. yzy. dan bu yana incelediği konularda notalar da veren sayın Arel, misilleme olarak mezra-pota diye Kürtlerin adlandırdığı Mezopotamya uygarlığının, Türk uygarlığı olduğunu, böylece de Türklerin çok daha önceleri müzik yazımlaması yaptıklarını savlıyor.

Sayın Arel'in müzik bilgisi ile yarışmak bizim haddimiz değil. Biz bu bilinç ve saygınlıkla, Sayın Arel'in katı bir Osmanlıcı, çok katı bir Osmanlı Divan müziği yanlısı, çok açık bir Cumhuriyet karşıtı (ki Cumhuriyet döneminde ilk yıllarda okur yazara gereksinim varken, Avrupada uzmanlık yapmış bir hukukçu iken, yönetimde görev almamıştır), keskin bir Turancı olduğunu, bu gözlemle de müzik bilgisinin derinliğini bu ideolojiye aktardığını vurgulamak istiyoruz. Böylece de; bilim

fanatik bir ideolojiye araç edilince, değerini yitiriyor.

Bizans Müziği ile Oranlama: Sayın Arel söz konusu kitabının 236-254. üzlerinde de, Hatherly adında bir İngiliz yazarına çatıyor. Bu yazarın Osmanlı divan müziğinin Rum müziğinden alındığını söylemesini kabul etmiyor. Osmanlının sanatsızlığı savını reddedip, Ortaasyadan buyana Türklerin saray ve otağlarında müziğin bulunduğunu savlıyor sayın Arel. Hindistan'dan İstanbul ve Avrupaya uzanan bölgelerde, göklere uzanan minarelerin Türklerin sanatçılığının görüntüsü olduğunu söylüyor Arel Hatherly'in Kiltzanidis'den aldığı bir çizelgeyi veren Arel, TONEVA-TOÇARGAH, TOSEGAH, TODÜGAH, TORAST, TOARAK, TOAŞIRAN, TOYEGAHA diye adlandırılıp, sırası genişliği ile Gregorian müziğindeki karşılıklarının işlenmesine çok kızıyor. Bu makam adlarının Türkçe olduğunu (sayın Arel'in Türkçecilik anlayışı ayrıca işlenecektir), sıra ve genişliği oranlarının yanlış olduğunu yazıyor. Aynı yazarın, ARABOPERSOTÜRKİSH diye bu müziği adlandırmasını eksik bulan sayın Arel Arap-Acem-Türk müziği anlamındaki bu deyimini; Türk-Arab-Acem-Rum-Ermeni-Yahudi-Ulah-Bulgar-Sırp, hatta Arnavut gibi genişletmenin gerekliliğini yazıyor. Kitabın 256-257. üzlerinde Hatherly'in, bir sekizliyi 31 aralığa ayırıp, notaların tampera sistemde

yazılmasını kınayan sayın Arel, 258.üzde yazarın; 1-yarım tam tam, 2-Tam yarım tam, 3- Tam tam yarım, 4-tam tam tam, 5-yarım yarım tam, 6- tam yarım yarım tonluk diatonik tel dört saptadığını yazıyor. Yine aynı yazarın kromatik olarak da; 7- yarım artık ikili yarım, 8- yarım yarım artık ikili, 9- artık ikili yarım yarım, 10- tam yarım artık ikili, 11- artık ikili yarım tam, 12- yarım tam yarım iki toplam olarak oniki tel dört sıralanıyor. Bu teldörtlerden 1.nolu dörtlünün kürdi, 2.nolunun puselik, 3.nolunun çargah, dörtlülerine (tampera sistem içinde) benzediği görülüyor. Sayın Arel artık dörtlülerin ve eksik dörtlülerin Bizans müziğinde varlığını belirtiyor. Bu dörtlülerin ikiye ikiye birleştirilerek, makamlar yapıldığını belirten sayın Arel, bu yolla $12 \times 12 = 264$ makam üretildiğini yazıyor ki; bu yapım sistemi Osmanlı Divan Müziğine de benziyor, bunu gözden kaçırıyor. Sayın Arel'in bu derin incelemesinde; Bizans müziğinin bu gün kiliselerde yapılan müzik olduğunu, İstanbul'un alınmasıyla da bu geleneğin korunduğunu yazıyor. Bu korunmanın, Fatih'in anaşi Mara Despina'nın hristiyan kalmasına, hristiyan yaşayıp hristiyan ölmesine de bağlamak bu arada akla geliyor. Topkapı sarayının içindeki Aya İrini kilisesinde sırf anasının dua etmesi için camiye çevirmeyen Fatih, elbetteki diğer kiliselerdeki müzik geleneğini de korumak büyüklüğünü gösterecekti. Sayın Arel bu arada gene, Türklerin müziklerini

Ortasayadan getirdiklerini Anadolu'ya, oradan da Bizansa yaydıklarını bir kez daha yineliyor. Çetin Altan'ın bir yazısındaki savına göre; Fatih İstanbul'u alırken, İstanbul'u Osmanlı'ya katmak değil, Bizans'ın başına geçmeyi amaçladığını bildiriyor ki, bu görüşün içinde müzik alış veriş de elbette olacaktı.

Derin bilgisiyle incelemelerini sürdüren sayın Arel, IV-XII. yzy arasında Roma-Bizans'da, İncilin çift sütunlu sayfalara yazıldığı, EKFORİKON denen bu imlerin İncilin ezgili okunmasını saladığını yazıyor. Bu imler manilik mezhebinde de varmış. Hristiyanlıkla Suriyeye, Ermenilere, Bizans ve Kıptilere yayılan bu imleme ile yapılan ezgili okuma, Kur'an tecvitinin de, kökeni olduğunu yazıyor sayın Arel.

İran Müziği ile oranlama: Sayın Arel, söz konusu kitabın 1-32 üzlerinde, Osmanlı Divan Müziğinin İran müziğinden alınmadığını kanıtmaya çalışıyor. Önce müzik terimlerinin Acemce olmasının, müziğin de Acemlerden alındığı anlamının yanlış olduğunu yazıyor. İran müziğinin yapısını Fransız yazar Clément Huart'ın incelenmesinden alıyor. Bu kitapta C.Huart'ın İran müziğinin, 17 perde, on iki makam, 6 avaze, 24 şubeden oluştuğunu yazdığını bildiriyor. Sayın Arel, kitapdan on yedi perdenin adlarını veriyor; rast-isfehan-Irak, köçek (yahut zirefkent)-büzürk-hicaz-buselik-

uşşak-hüseyini-zengüle-neva-rehavi(yahut rahvi) diye sıralıyor. Altı avazeyi de; gerdaniye-şehnaz-gevaşt-nevruz-selman-ma ye diye geçiyor. Arel aynı yazardan 24 şubenin adlarını da veriyor. Bu sistemin Osmanlı Divan Müziğinde bulunmadığını savlayan sayın Arel'in, bir şeyleri görmezlikten geldiğini belirtmek zorundayız. Elimizde Muallim İsmail Hakkı Bey'in 1897 de yazdığı (Yılmaz Öztuna'nın Türk Musikisi ansiklopedisi, cilt II. sayfa 403 deki kayda göre), Mahzen-i Esrar-ı Musiki, musiki tekamül dersleri ikinci cilt kitabı var. Burada İ.Hakkı Bey söz konusu müziğin perdelerinin adlarını verip, yegâh-dügâh-segâh-çargâh diye dört şube; rast-ırak-isfahan-köçek-büsrük-zirgüle-rehavi-hüseyini-hicaz-buselik-neva-uşşak diye oniki makamı ve küşat-nevruz-şehnaz-maye- gerdaniye-selman-hisar diye yedi avazenin adları veriliyor. Adı geçen bu kitapda devamla 96 makamın kısa açıklamaları ve örnek gezgi notaları veriliyor. 20.yzy. başlarında, sayın Arel'in de eğitimini gördüğü bu müzik sisteminin İran müziği ile benzerliğinin gizlenmesini, Arel gibi bir bilgene yakıştıramıyoruz. Sayın Arel buna karşın, gene de İran müziği ile tıpkılık olmadığı gerekçesi ile İran müziğinden alınma savını da reddediyor.

Sayın Arel gene bu bölümde; Fétis diye bir yazarın savını alarak, daha önce İran'da kullanılan 24 eşit olmayan aralık sistemi, XII.yzy da Arapların İran'ı alması ile kalkıp,

yerine Arapların kullandıkları 17 aralık sisteminin konulduğunu yazıyor. Sayın Arel, II.Murad'a (1404-3-2-1451) sunulan Edvarul makam adlı kitapda; (bir düzen daha vardır ki, 24 perdedir, buna düzeni muhalif derler. Bu düzende, tüm makamatla avazeler ve şubeler, eksiksiz bulunur. Tahvili kelâmdan ve riayeti edepden zikrolunmadı. İş bu esrar-ı hafiyedendir... bu düzeni ifşa etmemeklik üstadların vasiyetindendir) diye yazıldığını, 24 aralık sisteminin II. Murad döneminde var olduğunu kanıtlıyor. Oysa, batılı yazarlar 24 aralık sisteminin var olmadığını söylemiyorlar ki. Arab-Acem-Osmanlı diye bir ayrılık yoktu ki, dini birleşimle, kültür-dil-müzik birleşimi de "özellikle Türklük" Türkçeciliğin aleyhine" kendiliğinden olmuştur. Sayın Arel, adını verdiğimiz kitapdaki yazılarının, bir çok yerlerinde, Türklerin 24 eşit olmayan aralık sisteminin Ortaasyadan getirdiklerini söylüyor, ancak bir kanıt getiremiyor. Anadolu'da yerleşen Türklerin bu sistemi bilmemeleri, orta asya ve Anadolu'da pentatonik sistemin varlığı, bizlere bu savın kanıtsızlığını anlatıyor. Arap, Acem, Ermeni, Rum vb. karışık ulusların birlikte yönetimi temeline dayanan Osmanlının; Türk olması nasıl havada ve politik bir varsayımsa, müziğinin de Türk olması ve temelinin Ortaasyaya bağlanması, o denli havada bir politik varsayımdır.

(Devam Edecek)

VAAY VAY!...

Mustafa ÖZDEM

Ödünç elbiseyle gelin getmişler
Yıllar yılı otşiltede yatmışlar
Sövmüşler dövmüşler atıp tutmuşlar
Güzel gün görmemiş vaay nenem vay.

Kendinden küçüğe gelinlik etmiş
Nere demişlerse oraya gitmiş
Ar namus diyerek ömrün tüketmiş
Bir sefa sürmemiş vaay nenem vay.

Yokluğu yaşamış çileyi çekmiş
Yırtığı yamamış söküğü dikmiş
Seferberlik çıkmış kocası gitmiş
Giden de gelmemiş vaay nenem vay!.

Kahkülü kesilmiş sürme gözünde
İki çocuk kalmış köyün yüzünde
Kaderin de kötü kara yazın da
Murada ermemiş vaay nenem vay!.

Nenem sen gideli çok yıllar geçti
Gelenek görenek hepsi değişti
Senden doğan bile başını açtı
Sen hep yaş dökerdin vaay nenem vay!.

Sevdikleri müzik moda revizyon
Bütün gün işleri hep televizyon
Senin gibi çıkar ancak yüzde on
Sen hep taş çekerdin vaay nenem vay!.

Çamaşır bulaşık hep otomatik
Hanım olmuş yanına gelmeyen fatik
Senin bir sözün var; hepsine hotik..
Sen hep baş çekerdin vaay nenem vay!.

Ruhun şaad olsun mekanın cennet
Hayatta kimseye etmedin minnet
Mustafadan sana her zaman hürmet
Nur içinde yat vaay nenem vay!.

GÖÇ

Fatma Yaşar ÇADAR

Yaban otları sarmış
Evlerin temelini
Nerde duvarın
Kör penceresi
Hani kandili
Hani sediri
Kimbilir kaçkez
Sevinçle, kederle
Atladığın eşiğin,
Mutluluğunu koruyan,
Acılarını saklayan
Kapısı nerde?
Bozulmuş başları,
Yıkılmış taşı, duvarı,
Kaybolmuş sokakları
Geride kalanların
Mezarı nerde ?

SABIR TAŞI

M.Cengiz ÖZAN

Hayatı ciklet gibi çiğniyorum

Bir günah yatağında

Sen ne dersen de

Sabır taşı satıyorum

Bulutların arka sokaklarında

Izdırıp çekiyorum

Yakamozlarda,ağlarda

Gül yüzlülerle sofralarda

Dağ gözlülerle bağlarda

Sabır taşı satıyorum

Bulutların arka sokaklarında.

SARIŞIN KIZ

M.Cengiz ÖZAN

Karşı masada oturan sarışın kız

Ne güzel bakışların var

Hele o sıcaklığını yakaladığım an

Kaçacak yerin mi var?

SEVDAMIN HATIRINA

Yeşim GÜLBAHAR

Saatler kısalıyor
Bu sevdanın hatırına
Başımda sevda yeli
Yıllar
Ardı ardına geçiyor
Özledim
Seni
Ben yine
Ne yana baksam
Hep oradasın
Nereye gitsem
Hep karşımdasın
Duvarlar bile hep seni seni anlatıyor bana
Ve duvardaki resimler
Yüzünü anımsatıyor
Bahçemdeki çiçekler
Kokunu hatırlatıyor
İçime sinercesine
Gökyüzünde bulutlar
Kara perdelerini çekti
Seni haykırdı bana
Susmuyor dinmiyor
Ne yağmurlar ne de rüzgarlar
Şimdi
Ağlıyor gözlerim
Bu sevdanın hatırına

1993-Ağın

GÖZLERİNİN VADİSİ

Seçil KAYA

Ankara Fen Lisesi Son Sınıf Öğrencisi

Gözlerine saplanmış kutsal yeminler

Gözlerinde kanıyor en acı itiraflar

Gözlerine gizlenmek ister gibi günahlar

Gözlerin ıssızlığın o yemyeşil vadisi.

Haykırışın geliyor derin sessizliklerden

Bakışlarını örtmüş pişmanlığın perdesi

Bir hikaye başlıyor sanki bittiği yerden

Bizlerin ıssızlığın o yemyeşil vadisi.

Bekliyorsun kalbinde yaşayan yarınları

Gerçeği anlatmıyor umutların sesi

Dinliyorsun inatla kusursuz yalanları

Gözlerin ıssızlığın o yemyeşil vadisi.

Yıkıyor gözlerini tertemiz gözyaşların

Dudağında yaşanmamış yıllarının ezgisi

Artık ne yalan kaldı ne de inandıkların

Günahların kurbanı gözlerinin vadisi.

BENİM İNSANIM

M.Haluk ÖZDEMİR

Oydu saati soran bana
Sigaramdan sigarasını yakan
Elleri çatlak yüzü traşlı
Soluğu buğu buğu çıkan

Oydu sırtında kağıt taşıyan
Harç kariyordu gördüm
Pazarda küfeci işlikte çırak
Bir günde bir kaç yıl yaşayan

Oydu ta derinden kömür çıkaran
Demir çelikte ağır işçi
Hastanelerde hapisanelerde yatan
Tarlada ırgat vapurda ateşçi

Oydu tezgahlarda kumaş dokuyan
Dalyanda ağları çeken
Uçakları trenleri kaldıran
Yorgun güleç ONURLU

ARAMIZDAN AYRILANLAR

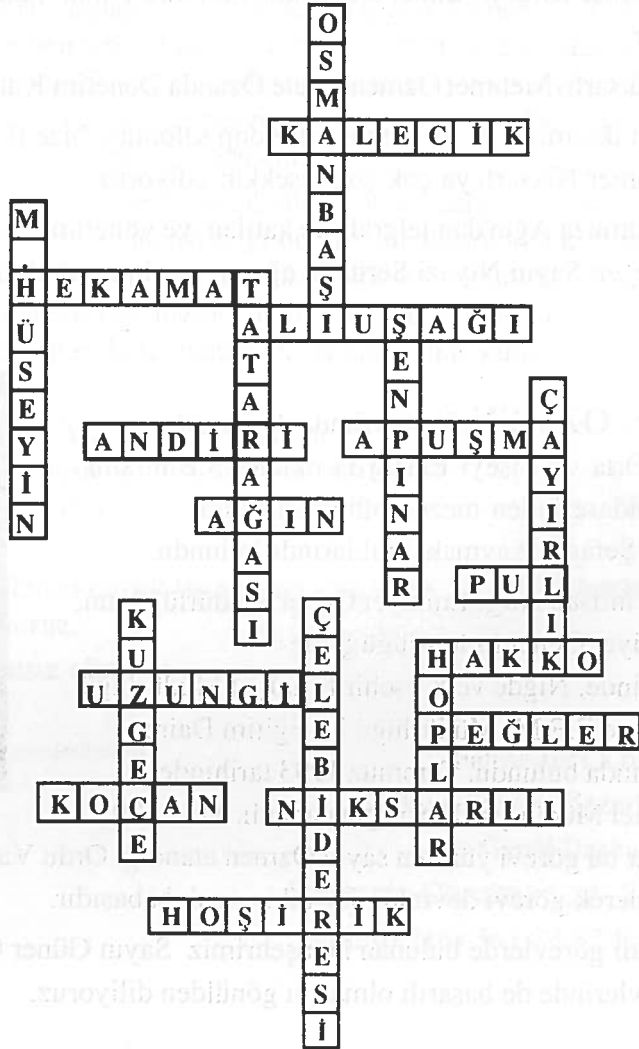
- ★ Ağın Uzungil Mahallesinden Emine Şahin'in kocası, Özer, Öner, İsmet, Hikmet ve Mehmet Şahin'in babaları, Ağın'ın en eski yemeni ustalarından biri.

Ağın yöresi oyunlarının üstadı ve halay başı Hüseyin Şahin 8-Nisan-1995 günü Ağın'da vefat etmiştir.

Sevgi Lingir emimize Tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına ve evlatları olan kareşlerimize baş sağlığı dileriz.

AĞIN

MART'95 deki BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

AĞIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

- ★ Ağın Kültür ve Dayanışma Derneğinin olağan genel kurul toplantısı, çoğunluk sağlanamadığından 12-3-1995 günü yapılamadı. İkinci toplantı günü olan 19-3-1995 günü olağan genel kurul toplantısı yapılmıştır.

Toplantıda dile getirilen en baş istek, bahçeli veya teraslı bir daireye sahip olabilmemizdi. Bu doğrultuda yeni çalışmalara hızla başlanması ve bir merkeze sahip olmamızdır. İkinci istek, büyüklerle küçükler yani ailelerle çocukları arasındaki mesafenin kapatılarak yaklaşım sağlamak, Ağın ile Ağın'lıları tanımayan gençlerimize tanıtmak ve birlikteliği sağlamaktır.

Gündeme göre yapılan seçimlerde; Dr. Vakıf Özkul, Cavit Alpaslan, Gülay Baytaş, Altan İter, Soner Bilgin, Ahmet Demirkol, Gündüz Turan Yönetim Kuruluna seçilmişlerdir.

Selahattin Niksarlı, Mehmet Özmen, Mete Özanda Denetim Kuruluna getirilmişlerdir. Toplantı için ikramları ile birlikte Kent-Koop salonunu bize iki hafta üst üste veren Sayın Muammer Niksarlı'ya çok çok teşekkür ediyoruz.

Genel Kurulumuza Ağın'dan telgrafı ile katılan ve yönetim kuruluna çalışmalarında başarılar dileyen Sayın Niyazi Serttaş'a ağzına ve eline sağlık diyoruz.

- ★ **H.Güner ÖZMEN:** 1940 yılında Ankara'da doğdu. İlk, Orta ve Liseyi Elazığ'da okudu. S.B.F. sini ve T.O.P.A. idaresinden mezun olduktan sonra Sarioğlan ve Şefaati Kaymakamlıklarında bulundu.

1968 yılında intisap ettiği Emniyet Genel Müdürlüğünün, Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü Şube Müdürlüklerinde, Niğde ve Kırşehir Emniyet Müdürlüğü görevlerinde ve P.E.M. Müdürlüğü ile Eğitim Daire Başkanlıklarında bulundu. Temmuz 1993 tarihinde Emniyet Genel Müdür yardımcılığına atandı. Mart 1995 tarihine kadar bu görevi yürüten sayın Özmen atandığı Ordu Valiliğine Mart ayı içerisinde giderek görevi devraldı. Evli iki çocuk babasıdır.

Etkin ve yaralı görevlerde bulunan hemşehrimiz Sayın Güner ÖZMEN'nin bundan sonraki görevlerinde de başarılı olmasını gönülden diliyoruz.

.....
Günümüzde yaşanan gerek ekonomik gerekse sosyal ve siyasal tüm olumsuz koşullara rağmen hekimlik mesleğinin onurunu ayakta tutabilmek için gösterdiğiniz çabayı takdirle karşılıyorum. Şahsınızda tüm hekimlerin 14 Mart Tıp Bayramını kutlar sevgi ve saygılarımı sunarım.

Muammer Niksarlı Kent-Koop Genel Başkanı

Not: Doktorlarımızın bayramını kutlayan Sayın Muammer Niksarlı'ya bu nazik davranışından dolayı teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Değerli Sanatsever Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Yöneticileri

Türkiye Şair ve Yazarlar Derneği olarak, bir çok dergi ve sanatçının adres ve yaptığı işlerden haberi olmak ne kadar doğalsa, yanı sıra isimlerine ulaşamadığımız bir o kadar da dergi ve çalışma ismi vardır.

Siz sanatsever dostların destekleriyle, Türkiye ve yurt dışında Türkçe yayımlanan bütün dergi ve bülten benzeri çalışmaların Türkiye Şair ve Yazarlar Derneği çatısı altında toplanmasını amaçlıyoruz. Siz dostlarımızdan rica ve beklentimiz; Çevrenizde yayınlanan dergi, yöresel gazete ve benzeri yayın organlarını Derneğimize yollamanız veya ismini (açık adresiyle) bize bildirmenizdir.

Türkiye Şair ve Yazarlar Derneği, doğal olarak bütün dergi ve benzeri çalışmaları bünyesinde toplamak amacıyla başlattığı bu girişim, umuyoruz ki kısa bir dönem sonra Türkçe yayım gören tüm yayınları listesinde bulundurarak, yollanan yayınları tanıtmak yolunda da önemli bir hizmet halinde olacaktır. Sanatla ilgili tüm yayınların toplanacağı bir dökümanter kütüphaneyi de zaman içinde kurarak isteyenlerin istifade-sine sunulacaktır.

Ayrıca, Türkiye Şair ve Yazarlar Derneği'nin yayın organı olan HÜR-SEL Dergisi aracılığıyla, derneğe ulaşan bütün gönderiler tanıtılacak ve ücret alınmayacak. Derneğimiz yollanan yayınların reklamlarında da indirim yaparak, satışlarına destek verecektir.

Bu güzel amaçlara hizmet etmek isteyen siz sanatçı ve şiir sever dostlarımızın yardımlarınızı bekliyoruz.

Sanatla kalın... Sanatsız olmayın.

Not: Dergimizden örnekler gönderilmiştir.

Teşekkürlerimizle

Fatma İnci Kolbay

Türkiye Şair ve Yazarlar Derneği

Genel Başkanı

Şemsettin Günaltay Cad. Şahin Sok. No:3/6

Tel: (0.216) 363 33 87 Erenköy/İstanbul

Sayın

Dr. Vakıf ÖZKUL

Necatibey Cad. No:20/16 Sıhhiye/Ankara

Ağaçlandırma kampanyası hk.

Ekte bilgi sunduğumuz "Sandıklı'ya 50.000 Yeni Fidan Kampanyası" nın hedefine ulaşması sizlerin şahsen göstereceği ilgi ve tam destekle sağlanacaktır. Kampanyadan yakın çevrenizide haberdar etmeniz şüphesiz ayrı bir önem taşımaktadır.

Ağın Derneği olarak esirgemeyeceğinize inandığımız çok değerli katkılarınız için şimdiden minnet ve şükran duygularımızı belirtiyoruz.

Saygılarımızla

Pankobirlik

B.Sami Doğanlı Kamil Özdemir

Ticaret Müdürü Genel Müdür

Not: PANKOBİRLİK'in sayın yöneticilerine teşekkürlerimizi sunuyor, bu çalışmalar çerçevesinde AĞIN'a beşbin fidan dikildiğini duyuruyoruz.

AĞIN

AĞIN VE MALATYA HABERLERİ

İsmail BEYDEMİR

- 1- **4**-Mart-1995 bayramın ikinci günü, Ağın Belediyesinden emekli Nuri Yılmaz hemşehrimiz, bir kalp krizi sonunda ölmüştür. Yöresinde sevilip sayılan Nuri kardeşimizin bu ani ölümü, büyük acı olmuştur. Eşi, çocukları ve kardeşleri ile akrabalarına başsağlığı, Nuri'ye Tanrıdan rahmet dileriz.
- 2- **M**art ayının ilk haftasında, dergimiz yazarlarından Hayri Gençosman, İstanbul Sefaköy'deki evinde ölmüştür. Yalnız yaşayan sayın hemşerimizin, eve girildiğinde birkaç günlük ölmüş olduğu anlaşıldığından ölüm günü bilinmemektedir. Oğlu Tanyol ve kardeşleri ile tüm yakınlarına başsağlığı, Hayri'ye Tanrıdan rahmet dileriz.
- 3- **19**-Mart-1995 günü, dergimiz abonelerinden, malatya'da oturan emekli öğretmen Halit Akbaş, bir kalp krizi sonunda ölmüştür. Cenazesi doğum yeri olan Hozakpur'a götürülen hemşehrimize tanrıdan rahmet, çocukları, eşi ve kardeşleri ile tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.
- 4- **M**alatya'da oturmakta bulunan, Hozakpur'lu emekli öğretmen Mehmet Özpek Ankara'da bir beyin ameliyatı geçirmiştir. Sayın hemşehrimize tez iyileşmeler dileriz.
- 5- **5**-Mart-1995 gecesi Malatya'daki Ağın Derneğine hırsız girmiş, Atatürk'ün fotoğrafının camını, dolap ve çekmeleri kırıp, pencereden geçerek karşısındaki dükkanlardan giyim eşyası götürmüşler. Derneğimizin bir eksiği olmamakla birlikte, Atatürk'e yapılan bu saldırının da bir kamuflaj olduğu sanılmaktadır.